

ESPANJA

Vanhusten hoitokoti ja seurakunnan päiväkot, Fuengirola

7.2-13.3.2015

hyvivointialan opettaja

Olin töissä Espanjassa sijaitsevassa vanhusten hyvinvointikeskuksessa, jossa räätälöidään asiakkaan tarpeiden mukaan ostettava palvelukokonaisuus. Palvelu voi olla pysyvästä laitosasumisesta muutaman tunnin asumisen tukipalveluihin ja kaikkea siltä väliltä. Organisaation tarkoituksena on tarjota espanjassa asuville tai sinne muuttaville suomalaisille palveluja elämän ehtopuolella, kun ei enää välttämättä pärjää yksin. Tämän palvelun perusti suomalainen hoitaja ennen vuosituhannen vaihtumista, mutta hän myi toimintansa vuonna 2012 Hoivakoti-konsernille.

Kodissa asui tällä hetkellä pysyvästi 6 vanhusta. Tarjolla oli myös tukiasuntoja, joissa oli majoittuneina Espanjaan muuttaneita tai talvea viettämään tulleita eläkeläisiä. Henkilökuntaa tässä toiminnassa oli 6 eli sairaanhoitaja, joka toimi vs toiminnanjohtajana, 4 lähihoitajaa sekä 1 emäntä eli kokki. Aamuisin työvuorossa oli 1 hoitaja ja kokki, iltavuorossa ja yövuorossa vain 1 hoitaja. Työ hoitokodissa oli hoitotyötä muistisairaiden ja stroke-potilaiden kanssa. Hoitajan toimenkuvaan kuului myös siivous ja vaatehuolto sekä kokin vapaapäivinä ruokahuolto.

Hoivakodissa vanhuksia kohdeltiin kunnioittavasti ja hoitoa toteutettiin asukkaiden tarpeiden mukaan. Heille tarjottava ruoka oli herkullista suomalaiseen makuun sopivaa ja asiakkaiden tarpeita vastaavaa. Kaikille ei samaa ruokaa tarjottu, vaan esim. painonpudotukseen oli kevyempää ruokaa tarjolla. Henkilökunta pukeutui omiin vaatteisiin työpaikalla ja vastasivat omien vanhustensa vaatehuollosta mm. käymällä heidän kanssaan ostoksilla tarvittaessa.

Vanhusten parissa opin arvostamaan omaa työtäni. Suurin ero suomalaiseen hoitotyöhön oli tarvittavien apuvälineiden puuttuminen, mikä varmaan johtui siitä, että asukkaiden tuli itse kustantaa ne. Koin työn fyysisesti raskaaksi ilman tarvittavia apuvälineitä. Uskon työskentelyni vanhusten kanssa antavan uutta pontta opetukseen. Toinen suuri ero oli henkilökunnan työaika, palkkaus ja lomat. Heidän viikoittainen työnsä käsitti 40 tuntia ja palkkaus oli joka työvuorossa sama, oli sitten sunnuntai tai yövuoro. Vapaapäiviä työehtosopimuksen mukaan kertyi enemmän kuin Suomessa, koska Espanjassa on enemmän arkipyhiä kuin meillä. Palkkaus oli reilu puolet Suomen kv-tesin mukaisesta palkkauksesta, tosin verotuskin oli reippaasti alhaisempi Espanjassa.

Päiväkerho oli toinen työpaikkani. Osa lapsista tuli hyvinkin kansainvälisistä perheistä, osa täysin suomalaisista perheistä. Kaikille lapsille kuitenkin puhuttiin suomea ja vain suomea, vaikka ohjaaja hallitsikin niin espanjan- kuin englanninkielen hyvin.

Päiväkerho toimi neljänä päivänä viikossa, perjantaisin pidettiin perhekerhoa. Päiväkerhossa lapsia oli vaihtelevasti lukumäärän vaihdellen päivittäin. Lapsilla ei ollut tiettyjä kerhopäiviä, vaan he kävivät epäsäännöllisen säännöllisesti kerhossa omien perheiden menojen mukaan. Kriteerinä kerhoon tulemiseen oli kuitenkin säännöllisyys ja vähintään perheen kuukauden oleskelu Espanjassa. Päiväkerhoon lapset tulivat aamuisin ja maksoivat päivän kerhomaksun 8 euroa tullessaan. Kerhossa heillä oli mukana omat eväät. Kerho toimi Montessoripedagogiikan toiminnan mukaan hyvin lapsilähtöisesti.

Sain työskennellä päiväkerhossa, jossa toteutettiin montessoripedagogiikkaa. Olen viimeksi ollut päiväkodissa työssä 1980-luvulla. Oli virkistävää olla todentamassa, miten espanjassa asuvat lapset voivat olla päiväkerhossa vain yhden ohjaajan avustamana ilman häiriöitä. Sain huomata, että lapset ovat omatoimisia ja toimivat omat kiinnostuksen ohjaamina. He hakevat apua ohjaajalta tarvittaessa ja yrittävät myös itse selvittää pieniä riidanpoikasia. Lasten itseohjautuvuus oli upeaa katsottavaa. Lapset siivosivat omat jälkensä aina leikkien jälkeen ilman erillisiä huomautuksia. Tämä on Suomessa hieman hakusassa. Aseptiikkaa opettavana ihailin lapsien hygieniataitoja. Jo ensimmäisenä päivänä he opettivat minulle kuinka kädet tulee pestä oikein. He siivosivat jälkensä, lajittelivat roskansa (vain 1 roskakori, minne kaikki jätteet laitettiin) ja huolehtivat omat vaatteensa.

Päiväkerhossa toiminta painottui paljon sisätiloihin, koska lapset ulkoilevat kotona luonnollisesti paljon. Kerhon tarkoituksena olikin lapsen kielellisen kehityksen tukeminen, mikä näkyi esim. puheterapeutin vieraillessa päiväkodissa viikoittain tapaamassa lapsia, joilla oli kankeuksia kielenkehityksen kanssa.

Asuminen järjestyi minulle päiväkerhon lähellä olevasta yksityiseltä vuokratusta kerrostaloasunnosta. Asunnon sijainti oli ideaali ajatellen päiväkerhoa, mutta vanhusten hoitokotia ajatellen todella kaukana. Hoitokotiin ei voinut kävellä (yksinäisen naisen ei ole turvallista kävellä yksin 5 km:n matkaa aamulla klo 6-7 -välillä), joten tarvitsin auton liikkumiseen. Julkinen liikenne tuolla asuntoalueella oli bussi kerran tunnissa ja vain yksi linja. Auton vuokraus oli siis tarpeen työn kannalta ja vapaa-ajan vuoksikin.

Asunnossa oli monta asiaa, jotka näin suomalaisen näkökulmasta herätti ihmetystä. Ensimmäinen asia oli kauniit marmorilattiat, jotka olivat todella kylmät, kun saapuessani sinne oli lämpötila ulkona juuri yli nollan. Lämmitys asunnoissa hoitui ilmalämpöpumpuilla, mutta yksinkertaiset ikkunat päästivät lämpöä karkuun eikä juuri äänieristeenä toiminut. Kaikki äänet tulivat ulkoa kadulta sisälle. Varsinkin makuuhuoneen ulkopuolella olevat jätteenlajittelupisteet, joita öiseen aikaan tyhjennettiin. Jätteiden keräyspisteet olivat erinomaisia, mutta niiden ympäristöt olivat täynnä kaikenlaisia kotoa poistettuja huonekaluja, leluja ja muita tavaroita.

Toinen kummajainen asunnossa oli kaasulla lämпиävä vesi. Aikansa kesti, ennekuin sen ymmärsin. Samoin sähköuunin käyttö tuotti hankaluuksia, koska sen säätönapit olivat ja ovat edelleenkin minulle 'hepreaa'.

Joskus täytyy matkustaa kauas nähdäkseen lähelle. Opettajanvaihto sai minut näkemään oman työn hyvät puolet. Saan suunnitella omat työni itse ja vaikuttaa siten omaan työviihtyvyyteen. Oman työn fyysinen kuormittavuus on pientä verrattuna vanhustenhuoltoon Espanjassa. Uskon vaihdon antavan minulle toisenlaista näkemystä opettaa vanhustyön opiskelijoita. Voin kertoa omilla uusilla esimerkeillä opiskelijoille, kuinka työt voivat olla vanhustenhoidossa. En voi koskaan painottaa liikaa ergonomian ja turvallisuuden merkitystä hoitotyössä, siihen jakso vanhusten parissa minut opetti.

Lasten parissa tehty vaihto antoi uutta näkemystä kasvatustyön opetukseen. En ollut koskaan työskennellyt Montessoripedagogiikan parissa, vain tutustunut siihen 1980-luvulla. Montessoripedagogiikka avasi silmäni näkemään miten lapset voivat toimia itseohjautuvina, kun heille vain annetaan siihen mahdollisuus.

Sairaalassa käydessäni (mieheni sairastui ja joutui sairaalaan) sain huomata suurimman eron hoitokäytänteissä. Suomessa sairaalassa on vähän lääkäreitä ja suhteessa paljon enemmän hoitajia. Espanjassa sai odottaa sairaanhoitajan toimenpiteitä, näitä odottivat myös lääkärit. Suomessa meillä asiat on juuri toisinpäin. Sairaalassa potilaiden mukana on paljon omaisia. Odotusaula oli täynnä ihmisiä, jotka olivat tuomassa omaistaan lääkäriin. Yhdellä potilaalla saattoi olla viisi omaista mukana odottamassa lääkärin tapaamista. Sairaala ei myöskään tarjonnut potilaille vettä tai ruokaa, vaan oli omaisten tehtävä huolehtia heidän ravitsemuksesta. (Kansainvälisessä sairaalassa asiat ovat toki hieman toisin.) Tulen kannustamaan opiskelijoitamme uskaltautumaan vaihtoon myös sairaalaan.

Espanjassa kaupoissa kärsivällisyys oli välillä koetuksella. Asioin paljon lähikaupassa, jossa oli erittäin hyvä palvelu ja tarvittavat tavarat. Heillä oli vielä palvelulihatiski, jossa oli kaikki lihatuotteet ostettavissa. Jos halusi kanafilettä, niin myyjä aloitti sen leikkaamisen kokonaisesta kanasta. Jauheliha jauhettiin samalla tiskillä, sanoi leikkeleet ja juustot viipaloitiin siinä. Koska tiskillä oli vain yksi myyjä, niin jonotusajat olivat kohtuuttomia, välillä 40-60 minuuttia, näin suomalaisesta näkökulmasta katsottuna. Tosin liha oli tuoretta ja hyvää. Espanjalaiset ostivat päivän lihatuotteet kerrallaan ja me suomalaiset heti puoleksi viikoksi. Myyjällä oli onneksi suhteellisen hyvä kielitaito, mutta sain harjoitella sanakirjasta opettelemaa ruokasanastoa tuolla. Myös yllätyksekseni kaupasta löytyi laktoosittomia tuotteita hyvin.

Samaa hyvää asiakaspalvelua oli monessa pienessä kaupassa. Anan kaupassa jouti aina asioidessa maistamaan uusia tuotteita ja Ana itse kertoi missä tuotteet olivat tehty. Samoin hän valisti maitotuotteiden rasvaisuudesta ja ihmetteli, kun suomalaiset haluavat ostaa niin rasvattomia tuotteita. Lähileipomossa tuotteet olivat koko ajan tuoreita, kun samat työntekijät leipoivat aamusta iltaan. Päivisin olivat pienet kaupat kiinni siestan ajan eli klo 14-17. Jäinkin ihmettelemään millaiset työajat yrittäjillä on tuolla ja koska he kerkeävät olla perheidensä kanssa?